

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО¹

Кафедра спортивного туризму

**Кухтій А.О.
Лабарткава К.В.**

ЛЕКЦІЯ № 3.2

Краєзнавчо-туристські ресурси

з навчальної дисципліни
„Організація краєзнавчо-туристичної роботи”
для студентів спеціальності 073 „Менеджмент”

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
на засіданні кафедри спортивного
туризму
„” _____ 202_ р. протокол № __
Зав.кафедри _____ Кухтій А.О.

Лекція 3.2. Краєзнавчо-туристські ресурси

ПЛАН

4. Сім чудес світу.
5. Туристські мотиви.
6. Екологічність краєзнавчо-туристської (КТ) діяльності.

4. Сім чудес світу

Скільки чудес на світі! Сім, знає кожен. Ці славнозвісні чудеса описав у своїй “Історії” грек Геродот, котрого вважають “батьком” історії. Проте, стародавні вчені не мали єдиної думки щодо подібного визначення й часто сперечалися про те, що вважати “чудом світу”, а що не вважати. А тим часом людство не стояло на місці, створювало нові унікальні пам’ятки своєму перебуванню на Землі, відкривало для себе нові дива природи. Їх ставало дедалі більше і число “7” не обмежувало всіх чудес. Але щоб не зазіхати на авторитет священного числа “7”, людство досить швидко знайшло вихід: усе, що викликало захоплення – почали називати “восьмим чудом світу”. За час існування людської цивілізації таких “восьмих чудес світу” назбиралось тисячі!!!

Отже, розглянемо **визначні 7 чудес світу:**

1. Піраміда Хеопса (Єгипет, III тисячоліття до н.е.):

У давнину “чудом” вважалися усі єгипетські піраміди. Проте коли фараон Хеопс (2558-2551рр. до н.е.) спорудив свою гігантську усипальницю, вона затьмарила собою усі інші. Піраміда Хеопса – єдине чудо світу, яке збереглося до наших днів. Якщо не брати до уваги Велику Китайську стіну, то піраміда Хеопса є найбільшою спорудою, яка зведена людиною.

Хеопс був дуже юним, коли віддав наказ будувати свій загробний дім. Він хотів, щоб його усипальниця перевершила все і він добився успіху.

Висота піраміди – майже 150 м (146,6м). Довжина її похилої площини – близько 235 м. Площа фундаменту – 52 900 кв. м.

Ця велетенська споруда складена з блоків вапняку, кожен з яких важить

2,5т. Для споруди використано 2 300 000 штук. Вони дуже щільно підігнані, що³ між ними важко просунути лезо. По завершенні роботи грані піраміди були відполіровані до дзеркального блиску.

Вага – 6 500 000 т.

Основу для піраміди готували до основного будівництва 10 років. Саму піраміду споруджували 20 років. Для будівництва було задіяно близько 100 000 чоловік.

У середині піраміди була влаштована розгалужена мережа ходів: одні з них вели до поховальниці фараона, а інші – обманні. Тут знаходиться великий пустий саркофаг, який був внесений ще до будівництва так як він не проходить ні в один із ходів піраміди.

Понад 3,5 тисячоліття велична усипальниця залишалася незайманою.

Вважається, що першими порушили спокій араби у IX ст.

Найбільших втрат пірамідам завдали не грабіжники, а самі єгиптяни. З XIIст населення Каїру почало використовувати білий камінь пірамід для будівництва власних осель. В результаті піраміда стала нижчою на 10 м. Але у такому вигляді піраміда Хеопса уже 5 тисячоліть вражає людську уяву.

В останній час вчені почали висловлювати сумнів про те, що піраміда дійсно була усипальницею фараона Хеопса, бо сама камера не має ніяких прикрас, саркофаг лише грубо стесаний тобто незакінчений і не має кришки. І було знайдено два вузькі ходи, по яким через невеликий отвір в піраміду поступало повітря. Передбачають, що піраміда тому й збереглася до наших днів, бо грабіжники не знайшли в ній нічого цінного.

2. Висячі сади Семіраміді

Із семи чудес світу, Висячі сади є найменш вивченими. Адже протягом тривалого часу вчені-археологи вважали їх поетичним вимислом прадавніх романтиків. Відомо, що вони знаходились у Вавілоні й були побудовані вавілонським царем Новуходноросом II (605-562 рр.до н. е.), під час правління якого країна сягала найвищого розквіту.

Невідомо чому висячі сади пов'язують із іменем Семіраміді. Адже

Семіраміда була легендарною вавілоно-асірійською принцесою, котра жила на ⁴багато століть раніше, ніж були побудовані ці сади. Не існує й доказів про те, що у цей час жила б у Вавілоні цариця з таким іменем.

Передбачають, що висячі сади були подарунком Новуходоносора своїй дружині, персидській царівні, ім'я якої є невідомим. Згідно легенди Новуходоносор наказав побудувати сади, щоб прикрасити самотність царівни під час його довгих військових походів.

Красота архітектурного ансамбля і різноманітність рослин не мали собі рівних у всьому світі. Тут були зібрані рослини з близьких і далеких країн. Ведучи завойовницькі війни, Новуходоносор приводив не лише награбовані скарби, але й паростки екзотичних рослин. Сім терас, котрі піднімалися сходишками одна над одною і кожна з яких була своєрідним садом, становили найбільший і найвидатніший дендрарій стародавнього світу. Сади нагадували велику зелену гору з густою масою дерев, кущів і квітів, які ніби висять у повітрі. Саме тому їх і назвали “висячі”.

У літню пору, коли температура повітря сягала 50⁰ по Цельсію, раби постійно качали воду з колодязів і подавали її в систему каналів, по яким стікала з верхньої тераси вниз. Там були мініатюрні річки й водоспади; в маленьких прудах плавали качки, літали метелики та ін. В той час, коли Вавілон був під палаючим сонцем, сади Семіраміди пишно квітли і розростались, не потребуючи вологи.

Випадково розкопав те, що залишилося від висячих садів німецький археолог Роберт Кальдевей. Але довести, що саме це вони йому не вдалося. Єдиний аргумент – будівля з білого тесаного каменю.

3. Статуя Зевса в Олімпії

Зевс був головним і улюбленим богом стародавніх греків – царем богів. Як відомо з міфів, Зевс жив на горі Олімп, а тому місцевість довкола греки шанували як священну.

У середині V ст. до н.е. в Олімпії зусиллями усіх грецьких племен Зевсу був споруджений храм небачених розмірів і краси. Храм побудований на

штучному холмі висотою 1 м. Площа фундаменту – 64x27м. На ньому зведені⁵ 34 колони висотою в 11м, які підтримували масивну кришу із мармурних плит. Головним елементом храму була целла (священне приміщення), в якому була встановлена статуя Зевса. Це вважалося 3 чудом світу, яке було не під відкритим небом, а в приміщенні. Цю статую створив знаменитий грецький скульптор Фідій. Він зобразив Зевса на троні. У лівій руці він тримає символ влади – скіпетр, увінчаний орлом – священним посланцем бога. На долоні правої руки стояла крилата богиня перемоги Ніка. Голову царя увінчував оливковий вінок, такий самий яким нагороджували переможців Олімпійських ігор. Ноги Зевса стояли на спеціальній лаві, які підтримували два леви. Обличчя, руки і ноги Фідій покрив відполірованою слоновою кісткою, а туніку – виготовив із золота.

Сучасники були вражені величиною цієї скульптури, і не лише її красою та багатством оздоблення, але й тому, що Зевс постав перед ними у новій, незвичній подобі. Адже, згідно міфів, Зевс був богом грізним і доволі мстивим. А статуя вперше явила грекам Зевса-мудреця, доброго батька усіх людей. Цей Зевс викликав не страх, а бажання довіритись.

Понад 5 століть добрий Зевс сидів у своєму троні, освячуючи Олімпійські ігри. Лише у II ст. великий землетрус пошкодив статую.

4. Храм Артеміді

У 569 році до н.е. Ефес завоював лідійський цар Крез, який був казково багатий і славився своєю щедрістю. Крез дав щедрі пожертви на будівництво храму. Оскільки в Малій Азії часто бували землетруси, було вирішено побудувати храм на болотяній місцевості. На могутньому фундаменті був побудований храм., ширина якого 51 м, а довжина – 105 м. Його 127 колон сягали 18 метрів. Збудований із чудового білого мармуру.

Для перекриття і балок використовувався кедр, а високі двохстворчаті двері, які вели до целлі були виконані з полірованого кіпаріса і оздоблені золотом. В целлі знаходилась двохметрова статуя Артеміді, зроблена із деревини виноградного куща і оздоблена сріблом і золотом.

Незважаючи на природні та інші катаклізми, храм Артеміди простояв⁶ понад тисячу років і загинув не від землетрусу чи ворожого нападу, а від людської погорди й марнославства: літньої ночі 356 р. до н. е. Його спалив Герострат – житель Ефесу, котрий у такий спосіб вирішив обезсмертити своє ім'я у віках. Після пожежу храм був реставрований архітектором Хейрократом.

У 133 р. до н.е., після війни з Римом, Ефес перейшов у владу Рима і став столицею нової римської провінції. Місто і храм не втратили свого значення і привабливості. Але грецька Артеміда перетворилась у римську богиню полювання – Діану.

Храм остаточно занепав після запровадження християнства.

5. Галікарнаський мавзолей

Близько 110 км від Ефесу, у південно-західній частині Малої Азії, знаходилось місто Бодрум. Дві тисячі років назад він називався Галікарнас. Тут знаходилось 5 чудо світу – мавзолей карійського царя Мавсола. Як і більшість персидських царів, Мавсол був поклонником грецького мистецтва і культури. Він вирішив побудувати для себе монументальну гробницю. Будівництво доручили грецьким архітекторам, серед яких був конкурс. Переможцями стали знамениті Піфей і Сатир. Їх проект виглядав так: на п'ятиросному фундаменті площею 33х39 м стояв великий куб довжиною 27 м і шириною 33 м. Загальна висота фундаменту і куба складала 22 м. Над ними розмістилась усипальниця, оточена 39 одинадцятиметровими колонами. Над колонадою у вигляді криші піднімалась 24 ступінчата піраміда, увінчана мармурною четвіркою запряжених у колісницю коней. Загальна висота мавзолею складала 49 м.

Гробниця була дуже незвичною для того часу і несхожою на всі попередні усипальниці. Вона ламала традицію, яка вже століттями формувалась у Греції. До цього часу в архітектурі переважали горизонтальні лінії, тобто будови були витягнуті в ширину, а мавзолей був побудований вверх.

Мавзолей дивував своєю конструкцією. На його барельєфах та фрезах були відображені змагання на колісницях, битва амазонок, боги та ін.

міфологічні персонажі.

Мавзолей будувався на століття. Гробниця не постраждала, коли в 334 році до н.е. Олександр Македонський його зруйнував. Однак, у XII ст. н.е. більша частина будівлі зруйнувалась в результаті землетрусу. Лише рідкі знахідки дають можливість говорити про красу і велич споруди.

6. Колос Родоський

У 305 році до Різдва христового малоазійський цар Деметрій взяв у облогу острівне місто Родос і мало не пробився крізь його фортечні стіни. Проте жителі Родоса із благанням звернулися до бога Сонця Геліоса, якого вважали своїм заступником і заприсяглися: якщо він порятує місто від поразки, вони зведуть йому статую, вищу від гігантської облогової вежі. Стародавня легенда стверджує, що бог почув молитву жителів міста і відвернув біду. Родосці не порушили своєї клятви. Робота була розпочата в 302 році до н.е. Спочатку архітектор Харет збудував каркас і покрити його глиною. Отримана форма приблизно відповідала розмірам майбутньої статуї. Кругом каркасу побудували винтові сходи. Стоячи на них майстри покривали фігуру великими бронзовими листами. Для того, щоб надати статуї стійкості, її доверху заповнили великими і дрібними каменями. На 36 метрову скульптуру пішло 12 тонн бронзи. Довжина кожного пальця Геліоса дорівнювала за розмірами дорослої людини, а товщина така, що двом дорослим людям не вдалось обхватити руками. Зображення статуї не збереглося навіть на монетах. Одні стверджували, що він стояв на п'єдесталі у центрі міста, інші наполягали на тому, що Колос був поставлений в гавані, тримав у руці факел і між його широко розставленими ногами пропливали кораблі...

Знаменитий Колос Родоський простояв усього 66 років і упав під час землетрусу.

7. Олександрійський маяк

16 квітня 331 року до н.е. 25-літній Олександр Македонський святкував першу річницю свого завоювання Єгипту. В цей день Олександр виміряв

кроками прямокутну ділянку розміром 5370x1243 м. Тут в дельті Нілу повинно було вирости місто Олександрія, перше місто Олександра Великого. Це місто мало стати важливим центром морської торгівлі. Олександр наказав побудувати на одному із рифів острова Фарос гігантський маяк, який згідно задуму став би самим грандіозним в історії.

За достатньо короткий час в дельті Нілу виникло квітуче місто з населенням 600 000 людей. Через 23 роки почали будівництво маяка. На квадратному фундаменті площею 30x30 м був поставлений прямокутник висотою 71 м, який дещо звужувався до верху. На ньому – 35 метровий восьмикутник з круглою вежею, в якій і знаходилась освітлювальна система. На вежі стояли колони, що підтримували конусоподібну кришу. Завершувала конструкцію статуя Зевса., який дивився на море з висоти 130 м. Маяк був оздоблений білим мармуром. В середині споруда була порожнистою. По шахті вився спіральний підйом, який доставляв на гору паливо для маяка: смолу та олію. Світло фокусувалося і відбивалося за допомогою увігнутого дзеркала. Це була перша у світі вежа із сигнальним вогнем.

Побачити цю величну споруду О. Македонському не довелося, помер за 23 роки до початку її будівництва.

Маяк простояв майже тисячу років, але у 796 році його зруйнував землетрус.

5. Туристські мотиви

Краєзнавство і туризм давно стали насущною необхідністю і нероздільною частиною життя людини. Рано чи пізно вона відчуває потребу відправитись у подорож. Куди саме? Одним із ключових моментів, що дозволяють відповісти на це питання є мотивація подорожі і її вибір.

Взагалі **мотивація** – це спонукання себе та інших до тої чи ін. діяльності. **Туристська мотивація** – це спонукання людини до задоволення рекреаційних потреб в залежності від її індивідуальних, фізіологічних і психологічних особливостей, системи поглядів, цінностей, схильностей та ін.

Будь-яка подорож має в своїй основі мотивацію, яка є одним із важливих

факторів прийняття рішення про подорож і його вибір. Мотивів, якими керується рекреант – багато. Причому у рекреанта завжди присутня ціла гама спонукаючих мотивів, з яких лише деякі є вагомими і можуть впливати на механізм та результат прийняття рішення. Не всі рекреаційні мотиви можуть бути чітко сформульовані, але їх можна систематизувати.

Вибір тої чи іншої краєзнавчо-туристської діяльності залежить від багатьох факторів. До кожного із них є певні чинники, які й розглянемо:

Об'єктивні	Соціально-економічні	Демографічні	Соціально-психологічні	Природно-географічні
Місце знаходження туристських ресурсів чи об'єктів туризму;	Рівень урбанізації	Вік	Спосіб життя	Стан навколишнього середовища
Туристська Реклама й Інформація	Транспортні можливості	Стать	Стереотип проведення вільного часу	Місце проживання (місто чи село)
Мода	Рівень культури (професія)	Сімейний стан	Традиції населення	
Склад групи	Освіта	Склад сім'ї		
Сезонність	Соціальне положення	Стан здоров'я		
	Рівень доходу	Вид відпочинку: активний чи пасивний (турбота про здоров'я; освіта; тренування, розвага і спілкування)		
	Менталітет			

Оцінюючи вище наведені чинники, рекреант приймає рішення, яке складається з кількох етапів:

1. усвідомлення потреби або проблеми (покращення здоров'я чи ін.)
2. пошук інформації (пошук через друзів, родичів, організаторів туризму);
3. оцінка варіантів;

4. вибір варіанту.

6. Екологічність КТ діяльності.

Під час відвідування краєзнавчо-туристських ресурсів слід брати до уваги і враховувати екологічність нашої діяльності. Екологічність КТД характеризується ступенем і характером дії індустрії краєзнавства і туризму на навколишнє середовище, тобто на атмосферу, водні ресурси, надра, флору і фауну. Ця дія може бути різноманітною: шумова, електромагнітна і радіоактивні, інше. Поняття екологічності включає конкретні заходи по захисту і відновленню навколишнього середовища. Для більш ефективної екологічної діяльності всі краєзнавчо- туристські ресурси мають свій індивідуальний пропускний потенціал.

Пропускний потенціал – це максимальне навантаження, яке може витримати той чи інший туристський об'єкт без негативного впливу на місцеві ресурси.

Так, наприклад, на сьогоднішній день наші Українські Карпати не можуть похвалитися своїм пропускним потенціалом так як Канарські острови. Вони приймають у 10 разів більше туристів, ніж чисельність тих, котрі там проживають.

Пропускний потенціал поділяється на 3 види:

- **екологічний пропускний потенціал** – це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до непередбачених екологічних наслідків. Це може бути в результаті природних процесів життєдіяльності самих туристів або в результаті функціонування туристської інфраструктури.

- **Туристський соціальний пропускний потенціал** – це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до погіршення вражень від мандрівки. Буває при великій кількості групи.

- **Місцевий соціальний пропускний потенціал** – це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до негативних наслідків для місцевої культури, погіршення взаємовідносин

місцевого населення з туристами.

Таким чином, пропускний потенціал обмежує розумний і допустимий рівень використання ресурсного потенціалу території з точки зору збереження, підтримки і відновлення природних властивостей туристського об'єкту або місцевості.

Саме тому, на державному рівні визначено і охороняються території, які мають культурно-історичне значення і цінність для культури. Це можуть бути території суші й води, де господарська діяльність людини суворо регламентована або заборонена.

Значення, призначення тобто статус земель України визначено у Земельному кодексі :

Землі природно-заповідного фонду – це ділянки суші й водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та ін. цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Це природні заповідники, національні природні парки, заказники, пам'ятки природи та ін., а також штучно створені людиною території: ботанічні сади, дендрологічні парки зоологічні парки та ін.

Землі оздоровчого призначення – це землі, які мають природні лікувальні властивості, які використовуються для профілактики захворювань і лікування людей. Забороняється діяльність, яка може негативно вплинути на природні лікувальні властивості цих земель.

Землі рекреаційного призначення – це землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів. Це ділянки зелених зон і зелених насаджень міст, навчально-туристські та екологічні стежки, марковані траси території об'єктів ФК і С, туристських баз, дитячих і спортивних таборів.

Землі історико-культурного призначення – це землі, на яких розташовані історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, меморіальні парки, кургани пам'ятні скульптури та наскальні зображення, архітектурні комплекси, історичні центри, садово-паркові комплекси.

Використання цих земель визначається земельним кодексом України.

В законі “Про природно-заповідний фонд України” визначено різні категорії та типи територій, які охороняються. До них належать: природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, національні пам’ятки природи, зоологічні та ботанічні сади, дендрологічні парки. Отже,

Природні заповідники – це унікальні території, які знаходяться під особливою охороною і використовуються лише з науковою та освітянською метою. На цій території заборонена рекреаційна діяльність. Виконують функції збереження, відновлення і відтворення загального екологічного балансу. Серед них “Синевирський” та “Свидовецький” (гірський масив. На схилах гір Близнят – 1883 м росте едельвейс). Також добре відомий усім заповідник “Асканія - Нова”, який розміщений у Херсонській області (11 тис. га). На території росте близько 400 видів рослин. У дендропарку заповідника більш як 150 видів чагарників і дерев. Існує на території заповідника і заказник, в якому зібрано тварини з різних куточків земної кулі.

Заказники – територія для збереження популяцій окремих видів тварин.

Можливе лише планове цілеспрямоване втручання людини.

Пам’ятки природи – це невеликі території з унікальними об’єктами: деревами, скелями, печерами, водоспадами чи ріками. Дозволяється рекреаційно- туристська діяльність.

Національні парки – це території, на яких зберігаються природні, історичні й культурні пам’ятки національного або міжнародного значення, де з метою науки і просвіти. дозволяється рекреаційно-туристська діяльність.

Взагалі першим у світі вважають Йеллоустонський національний парк, що був створений у 1872 році за рішенням американського конгресу. У перекладі означає “жовтий камінь”. Різноманітна флора і фауна притаманна парку.

Так, наприклад, на території Ів.-Франківської обл. створений Карпатський національний природний парк, загальною площею 47,3 тис. га (тепер більше 50,3 га). Адміністративний центр знаходиться у м. Яремче. Створений для

збереження типових для Чорногори і Горгани природних комплексів, які мають особливу економічну, історичну і естетичну цінність в силу сприятливого поєднання природних і культурних ландшафтів і використання їх в рекреаційних, освітніх, наукових і культурних цілях. Основними завданнями Парку є збереження всіх об'єктів живої та неживої природи, вивчення порушених господарською діяльністю людини територій з метою відновлення на них корінних природних екосистем.

Важливе значення має зонування території Парку із встановлення спеціального правового режиму кожної зони у відповідності з її цільовим призначенням. *Існують зони:* **заповідна** (забороняється виробничо-господарська діяльність); **захисно-рекреаційна** (незначне господарське використання лісів); **рекреаційна** (обслуговування відвідувачів, організація відпочинку та туризму); зона населених пунктів (рекреаційні заклади, торгівлі, харчування та ін.).

Ще одним є Шацький національний природний парк загальною площею 75,9 кв. км, які підпорядковуються безпосередньо Мінлісогоспу України.

Залежно від місця розташування, характеру рослинності та функцій розглядають такі типи парків:

- **Парк культури і відпочинку.** Це великий масив природних або штучних насаджень на території населеного пункту з метою культурно-масового відпочинку. Кращими в Україні вважаються Харківський ПКіВ ім. Горького, Центральний ВКіВ (м.Київ) та Львівський ПКіВ ім. Б. Хмельницького. При будівництві слід дотримуватись зонування території, тобто має бути виставочно-освітня зона, масово-видовищна, спортивно-оздоровча тихого відпочинку, відпочинку і розваг дітей, адміністративно-господарська зони.

- **Дитячі парки** – це позашкільні виховні заклади, які існують самостійно або при ПКіВ. (н-д, парк культури і відпочинку у Львові).

- **Дендропарки** – це велика територія, на якій вирощуються багато видів деревних і кущових рослин як місцевої флори так і з інших областей.

На території України найбільшим дендропарком вважають **парк**

“Софіївка”. Він вважається шедевром світового садово-паркового мистецтва кінця 18-поч.19ст. Парк розкинувся на площі понад 170 га на околиці старовинного міста Умані Черкаської обл. Заснований парк у 1796 р. багатим польським магнатом Станіславом Щенським Потоцьким на честь дружини красуні-грекині Софії. Ідея спорудження парку в романтичному стилі з використанням римської та грецької міфології. Автором проекту був військовий польський інженер Людвиг Митцель, який зумів на полотні природи покласти образи безсмертних героїв Гомерових “Одіссеї” та “Іліади”. Щодня на будівництві працювало близько 800 чоловік. Дивні пейзажі, екзотичні рослини, античні скульптури, водойми, каскади, фонтани, кам’яні готи – все це можна побачити відвідавши парк. Після смерті Потоцького парк з 1836-1859роки перебував у віданні Управління військових поселень і мав назву “Царицин сад”. У 1859 році Парк перейшов у відання Головного училища садівництва, стає його навчальною базою. У північній частині “Софіївки” добудовується Англійський сад (2га), де росте близько 100 видів і форм дерев і чагарників віком від 15 до 100 і більше років. У 1929році “Софіївка” оголошена Державним заповідником.

- **Лісопарки** – це територія лісу в міській або приміській зоні, пристосована для відпочинку населення. Наприклад, Шевченківський гай (1960-1970рр.) і на його території регіональний ландшафтний парк “Знесення” (1991-1993рр.), який названий на честь християнського свята Вознесіння (312га).

- **Гідропарк** – це парк, до складу якого входить ділянка із зеленими насадженнями, алеями, парковими спорудами та штучні або природні водоймища. Водоймища є важливим компонентом всього парку. Кращим гідропарком вважається “Дніпровський” у м. Києві.

- **Тематичний парк** – це спеціально орієнтовані парки –атракціони. Наприклад, Пушкінський парк у Московській області чи Діснейленд, Євродісней та ін. Сюди відносять дельфінарії, океанаріуми та ін.

Рекомендована література:

1. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навчальний посібник / Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова І.В. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Державного університету імені Лесі Українки, 2000. – С. 189-206.
2. Биржаков М.Б. Введение в туризм. – Санкт Петербург: Издательский торговый дом «Герда», 1999. – С. 152-176.
3. Худоба В. Екологія : навч.-метод. посіб. / Володимир Худоба, Юлія Чикайло. - Львів : ЛДУФК, 2016. - 92 с.
4. Худоба В. Еколого-освітня діяльність регіонального ландшафтного парку «Равське Розточчя» / В. Худоба, Ю. Рудий // Природоохоронна територія як базова навчальна платформа Нової української школи : зб. ст. – Львів, 2019. – С. 58–61.
5. Худоба В. Можливості використання геоінформаційних технологій в рекреаційній діяльності НПП «Сколівські Бескиди» / В. Худоба, З. Руминська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Географія. –2018. – Вип. 45, № 2. – С. 95–104.
6. Худоба В. Перспективи розвитку екологічного туризму у регіональному ландшафтному парку «Равське Розточчя» / В. Худоба // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (18-19 жовтня 2019 р., м. Львів). – Львів, 2019. – С. 27–30.
7. Худоба В.В. Проектування туристичних маршрутів на території НПП “Сколівські Бескиди” / Худоба В.В., Тимошенко Л.О., Руминська З.Р. // Географія та туризм: наук. зб. – Київ, 2016. – Вип. 36. – С. 93–101.
8. Худоба В.В. Регіональний ландшафтний парк як ефективна форма охорони культурних ландшафтів / В.В. Худоба // Наук. вісник Волин. ун-ту. ім. Лесі Українки. Серія: Географічні науки. – Луцьк, 2010. – № 17. – С. 146–150.
9. Худоба В. В. Форми та види туристичної діяльності : лекція / Худоба В. В. – Львів, 2018. – 15 с.
10. Худоба В.В. Розточанські регіональні ландшафтні парки:

особливості, структура і функціонування / В.В. Худоба // Наук. вісник нац.¹⁶
лісотехнічного ун-ту України. Серія: Природничі дослідження на Розточчі. –
Львів, 2010. – Вип. 20.16. – С. 110–114.

11. Худоба В. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму в українських Карпатах (на прикладі Черногірського масиву) / Володимир Худоба, Роман Кізима // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (10–11 травня 2018 року, м. Львів). – Львів, 2018. – С. 261–265.

12. Худоба В.В. Хрінниківське водосховище як найбільший рекреаційний об'єкт Волинської височини / В.В. Худоба // Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. – Львів, 2009. – Вип. 37. – С. 268–273.

13. Худоба В.В. Шляхи активізації природоохоронної та рекреаційної діяльності регіональних ландшафтних парків Волино-Поділля / В.В. Худоба // Природно-заповідний фонд України – минуле, сьогодення, майбутнє : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (сmt Гримайлів, 26–28 травня 2010 р.). – Тернопіль, 2010. – С. 912–917.

14. Худоба В. В. Характеристика ресурсної бази екологічного туризму : лекція / Худоба В. В. - Львів, 2019. - 11 с

15. Худоба В. В. Особливості розвитку екологічного туризму в Україні : лекція / Худоба В. В. - Львів, 2019. - 19 с.

16. Худоба В. В. Сутність та функції екотуризму : лекція / Худоба В. В., Лабарткава В. К. - Львів, 2019. - 29 с.

17. Чикайло Ю. Екологія : навч.-метод. посіб. / Юлія Чикайло, Володимир Худоба. – 2-ге вид., допов. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 80 с.